

T.C.
TRABZON VALİLİĞİ
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
2024-2025 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI
2. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI (İL GENELİ ORTAK)
TARİH
10. SINIF

SABAH
OTURUMU

Aldığı Puan

Adı ve Soyadı :
Sınıfı / Şubesi :
Öğrenci Numarası :

ÖĞRENCİLERİN DİKKATİNE!

1. Bu soru kitapçığında 7 soru bulunmaktadır ve sınav süresi 40 dakikadır.
2. Cevaplarınızı, soruların altında boş bırakılan yerlere yazınız.
3. Sınav 100 (yüz) tam puan üzerinden değerlendirilecektir. 1, 2, 3, 4, 6 ve 7. sorular 15 puan, 5. soru 10 puan değerindedir.

1. Osmanlılarda devlete ait toprakların askerî ve idari amaçlarla devlet görevlilerine verilmesine dayalı sisteme tımar sistemi denir. Devlet, bu sistem sayesinde farklı alanlarda birçok avantaj sağlamış oluyordu.

Buna göre tımar sisteminin faydalarından üç tanesini yazınız. (15 puan)

Cevap Açıklaması: Tımarlı sisteminin faydalarından üç tanesine değinen cevaplar doğru kabul edilir. (her doğru fayda 5 puan) Osmanlı Devleti'nin askerî, ekonomik ve sosyal durumunu da doğrudan etkiledi. Osmanlı Devleti asker ihtiyacını devlet hazinesinden para ayırmadan karşıladı. Tarım arazilerinin sürekli işlenmesini sağlayarak üretime süreklilik kazandırdı. Bu arazilerden elde edilen gelirlerle memur maaşları karşılandı. Vergilerin düzenli toplanması sağlanarak devlet ekonomik yönden güçlendirildi. Diğer yandan tımar sistemi ile her an savaşa hazır askerler (tımarlı sipahiler) yetiştirildi. Tımar sahipleri buldukları yerlerde güvenliği sağlayarak devlet otoritesini güçlendirdi. Bütün bunların yanında konargöçer Türklerin büyük ölçüde yerleşik hayata geçmesi sağlandı. Yeniçerilere karşı denge unsuru oldular. vb cevaplar

2. Osmanlı Devleti'nde, sınırların genişlemesine bağlı olarak asker ihtiyacı da arttı. Bunun üzerine Balkanlardaki Hristiyan çocukları devşirme usulü ile Acemi Ocağı'na alınmaya başlandı.

Devşirme sisteminin oluşturulmasına neden ihtiyaç duyulmuştur? Devşirmeye tabi tutulacaklarda aranan şartlardan iki tanesini yazınız. (15 puan)

Cevap Açıklaması: Osmanlı Devleti'nde, sınırların genişlemesine bağlı olarak asker ihtiyacının arttığını ve devşirmeye tabi tutulacaklarda aranan şartlardan iki tanesini ifade etmesi beklenir. (Her biri şart 5 puan) Aranan şartlara değinen iki cevap, (gönüllü olması, sekiz ile yirmi yaş aralığı. Evlilerden, Müslüman ve Yahudilerden devşirme alınmamıştır. Bir bölgede en fazla kırk hanenin birinden devşirme yapılmıştır. Devşirilenler akıllı, iyi huylu ve sağlıklı olmak zorundaydı. Ailenin tek oğlu ve dul kadının oğulları alınmamıştır. vb)

3. Anadolu'nun Türkleşip İslamlaşmasında sûfi âlimlerin etkisini kısaca açıklayınız. (15 puan)

Cevap Açıklaması: Sûfi âlimlerin inanç ayrımı gözetmeden adalet, eşitlik, insan sevgisi, alçakgönüllülük, tevazu gibi öğretileriyle birlik-beraberlik, kardeşlik ve hoşgörü bağlarının oluşması ve gayrimüslimlerin Müslüman olması yönündeki etkilerini anlatan cevaplar doğru kabul edilecektir.

4. Osmanlı Devlet idaresi seyfiye (askerî sınıf, askerî bürokrasi), ilmiye (Ulema) ve kalemiye (sivil bürokrasi) şeklinde birbirini tamamlayan üç bölümden oluşurdu.

Buna göre yönetenler sınıfında yer alan ilmiye sınıfının devlet yönetiminde hangi alanlardan sorumlu olduğunu yazınız. (15 puan)

Cevap Açıklaması: İlmiye Sınıfının sorumlu olduğu alanları ifade eden cevaplar doğru kabul edilecektir. İlmiye sınıfı, din, eğitim, hukuk (adalet) alanlarından sorumludur. (Her bir alan 5 puan olarak değerlendirilir.)

5. Osmanlı Devleti, ayırım gözetmeksizin toplumun tüm kesimlerini kapsayan, Müslim-gayrimüslim tüm vatandaşlarının sorunlarına çözüm bulmaya çalışan bir yönetim anlayışına sahiptir. Fethettiği bölgelerde cami, mescit, han, hamam, bedesten, kervansaray, darüşşifa, mektep, medrese, kütüphane, imarethane gibi toplum yararına çalışan birçok kurum yaptırmıştır.

Osmanlı Devleti'nin fethettiği topraklarda toplum yararına birçok farklı eser oluşturması hangi devlet anlayışı ile hareket ettiğini göstermektedir? (10 puan)

Cevap Açıklaması: Sosyal devlet anlayışını ifade eden cevaplar doğru kabul edilecektir.

6. Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethetmesi gerek Türk tarihi gerek dünya tarihi açısından önemli sonuçlar doğurmuştur.

İstanbul'un fethinin Türk tarihi açısından sonuçları nelerdir, üç tanesini yazınız? (15 puan)

Cevap Açıklaması: Fethin sonuçlarından Türk tarihi açısından oluşan sonuçlarından üç tanesini yazması doğru kabul edilecektir. (Her sonuç 5 puan olarak kabul edilir.)

Örneğin; Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi bitti, Yükseliş Dönemi başladı. İstanbul'un Fethi ile Osmanlı Devleti'nin Anadolu ve Rumeli toprakları arasındaki Bizans'ın yarattığı tehlike ortadan kalktı. İstanbul'un Fethi ile Karadeniz'i Akdeniz'e bağlayan ticaret yolları ele geçirildi. İpek Yolu'nun Avrupa'ya giden kolu ele geçirildi. İstanbul, Osmanlı Devleti'nin başkenti yapıldı ve II. Mehmed ülke alan, ülke açan anlamına gelen 'Fatih' unvanını aldı. Anadolu ve Rumeli toprakları arasında bütünlük sağlandı. vb

7. Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'u fethetmesine rağmen Ortodoks Rum Patrikhanesini himaye ederek Hristiyan halka din ve vicdan özgürlüğü tanımıştır.

Fatih Sultan Mehmet'in Ortodoks Rum Patrikhanesini himaye (koruma) altına almasının sebebini açıklayınız. (15 puan)

Cevap Açıklaması: Katolik kilisesine karşı Ortodoks Kilisesini denge unsuru olarak kullanmak, Katolik kilisesini Hristiyan dünyasında yalnız bırakmak. Hristiyanlara hoşgörülü davranıldığını ortaya koyarak devlete bağlılıklarını arttırmak. Hristiyan/haçlı birliğini parçalamak, gibi amaca uygun cevaplar doğru kabul edilecektir.